

SUH

GLASILO SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE

*Ako te grješnici mame:
Naplijenit ćemo svakojaka blaga,
napuniti svoje kuće plijenom,
ne idi s njima na put,
makni nogu od njihove staze.*

*Mudre izreke, Preporuka mudrosti, Biblija, izd.
Stvarnost, Zagreb, 1969, str. 611/10–15.*

ISSN 1331–3703

Zagreb, rujan 2011. • Godina XVII. • Broj 180

• Cijena: 5,00 kn

Za izgradnju socijalne države nije dostatno samo verbalno opredjeljenje

Zašto se naši bogatuni, među kojima ima i mnogo bivših i aktualnih političara, u skladu s europskim socijalnim modelom, ne ugledaju na francuske bogataše koji su predložili neka im država poveća poreze dok traje gospodarska kriza i dok se u državi ne konsolidira privredno stanje kako bi se poboljšao životni standard svima francuskim državljanima?

U predizbornoj smo godini. Dobro upućeni u državne poslove kažu da bi se izbori za zastupnike u Hrvatskom saboru mogli održati na početku prosinca ove godine. A ti su izbori vrlo značajni za život i položaj naših državljana u svojoj državi. Jer Sabor je, zna se, najviše zakonodavno kolektivno tijelo u državi za koju je Ustavom utvrđeno da je i demokratska i socijalna, u kojoj »vlast proizlazi iz naroda i pripada narodu kao zajednici slobodnih i ravnopravnih državljana«, gdje »narod ostvaruje vlast izborom svojih predstavnika i neposrednim odlučivanjem«, gdje su »sloboda, jednakost, ravnopravnost, socijalna pravda i demokratski višestranački sustav najviše vrijednosti

U ovome broju:

**info.HZMO-a
na 8. i 9. str.**

ustavnog poretka« i gdje svi zakoni i drugi propisi moraju biti usklađeni s Ustavom. U našoj državi »svako ljudsko biće ima pravo na život«, u njoj je »čovjekova sloboda i osobnost nepovrediva, a svaki zaposleni ima pravo na zaradu kojom može« (ili bi trebao

Nastavak na 2. str. →

Članice i članovi Sindikata umirovljenika Hrvatske na tečaju za volontere u programu Njega bolesnika i pomoć u kući održanom u organizaciji Povjereništva SUH-a grada Zagreba, Podružnice INA, u proljeću 2011. godine
— fotografije iz Fototeke Povjereništva SUH-a grada Zagreba

Nastavak s 1. str.

moći!) »osigurati sebi i obitelji slobodan i dostojan život«.

Premda su navedene temeljne odredbe našeg najvišeg državnog zakona poznate, vrlo jasne i decidirane, potrebno ih je po stoti put ponoviti jer se njihovim nabranjem objašnjavaju i utvrđuju načela demokratskog sustava koja se obilato koriste u predizbornom razdoblju da bi se uskoro, za obnašanja vlasti, vrlo lijepo zaboravila pa od demokracije i socijalne

pravde ne ostanu ni prva slova tih zamamnih riječi. Demokratska načela i socijalna pravednost ne provodi se optimalno u svakoj državi koja ih sebi pridijeva i koja je prisvojila njihove atribute, stoga redovito treba isticati kako se demokratske vrijednosti u društvu vide i očituju u primjeni demokratskih načela u životu svih ljudi podjednako.

Mnogi su režimi u prošlosti (a i sada to neki čine) vješto podvaljivali svojim sugrađanima razne surogate umjesto istinske demokracije, pa i igrom riječima, kao socijalan — socijalistički, koje nisu istoznačnice (jer: socijalan je onaj koji voli ljude i razumije njihove potrebe, a socijalizam označuje marxsističku doktrinu i društveni poredak organiziran po načelima boljševičke, komunističke ideologije koja je ljudima prethodnih godina nametana umjesto druželjublja).

I danas ima država koje se verbalno kite demokracijom (narod kaže: tuđim perjem), a zapravo je u njima dugogodišnjim prisilnim metodama djelovanja uspostavljen oligarhijski model apsolutističke vladavine kakve se za naših dana pred našim očima pobunom vlastitog stanovništva jedna za drugom ruše (kao one na sjeveru afričkog kontinenta) u nastojanju ostvarivanja nepatvorenih demokratskih društvenih odnosa.

Neumjesno je danas, u drugom desetljeću 21. stoljeća europske civilizacije, tvrditi i uvjeravati narod kako je vlast postupila demokratski i socijalno pravedno kad je svojedobno raznim nesuvislim i nelogičnim objašnjenjima, bolje reći smicalicama, onemogućila održavanje referenduma o nekim značajnim odredbama Zakon o radu za koji se narod izjasnio ispunivši postavljene vrlo stroge uvjete za primjenu neposrednog odlučivanja. Referendum nije održan nego je njegova provedba odgođena odnosno stavljena je na čekanje s tendencijom da se ne provede. Državljeni su dakle prevareni. Kad bi se referendum i održao u neko buduće vrijeme, rezultati ne bi bili jednako vrijedni. Otupjela bi oštrina njegova učinka jer svaki je referendum usredotočen na pitanje koje je ograničeno vremenom i prostorom i ne može djelovati neograničeno unatrag.

Nastavak na 3. str. →

Aforistički kutak

Istražni se zatvori osumnjičenicima pune zbog novčanih pronevjera kuna na milijune.

Mito i korupcija uhvatiše maha provizije pozamašne dijele se bez straha.

Sumnjivi im poslovi goleme profite nose, a siromašni su prisiljeni da po uglovima prose.

Prijevare i krađe sve se više množe, a vlast, kako izgleda, to spriječiti ne može.

Jaz između bogatih i siromaha raste; društvom nam zavladaše birokratske kaste.

U ovome broju čitajte:

*
Predizborni zahtjev SUH-a parlamentarnim strankama str. 4 i 5

*
Potpisan Sporazum o suradnji između Matice i Sindikata umirovljenika str. 6

*
Umirovljeničke udruge traže ukidanje suspenzije usklađivanja mirovina s plaćama str. 7

*
Predstojeći izbori mogli bi donijeti socijalni i opći boljitak str. 10

*
Osiguranje dostojanstvenog kraja čovjekova života — potreba je civiliziranog društva str. 11

*
Naše zdravlje str. 12

*
Iz naših podružnica str. 13 i 14

*
Iz Tajništva i Ureda predsjednika SUH-a str. 15

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske za izdavača:
predsjednik: mr. Stjepan Krajačić
tajnica: Zlata Toplak
glavni urednik: Nikola Kustić
pomoć. glavnog urednika: Biserka Budigam
tehnički poslovi, distribucija: Ante Efendić
Adresa Uredništva: Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, tel. i faks: 01/46 55 146, e-mail: suh@zg.t-com.hr
Priprema i tisak: Durieux d.o.o., Zagreb, Šulekova 23, tel. 2300-337, e-mail: graficka@durieux.hr
Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. SUH je, kao proizvod iz članka 18. točka 13. Zakona o porezu na promet, oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.

Predsjedništvo Glavnog odbora SUH-a svojim zaključkom od 13. siječnja 2005. utvrdilo je cijenu glasila SUH: za pojedini broj 5,00 kn i za godišnju pretplatu 40,00 kn.

Predsjedništvo Glavnog odbora Sindikata umirovljenika Hrvatske na sjednici 26. veljače 2009. imenovalo je Uredništvo glasila SUH u sastavu: Milica Čavkić, dr. Drago Droždjek, Vladimir Buršić, mr. Damir Jukica, Ivan Crnković, Mato Obradović, Ivan Sršen, Biserka Budigam i Nikola Kustić.

PIŠITE za SUH, za svoje glasilo! Svoje priloge pošaljite najkasnije do prvoga dana u mjesecu u kojem glasilo izlazi (u drugoj polovini mjeseca) na adresu: Sindikat umirovljenika Hrvatske, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, 10000 Zagreb ili e-mailom: suh@zg.t-com.hr. Priloge pišite kompjutorom ili pisačim strojem i u proredu. Uz prilog navedite svoje ime i prezime, a ako ne želite da ga objavimo, uvažit ćemo vaš zahtjev. Anonimne priloge ne objavljujemo. Rukopise i fotografije (slike) ne vraćamo.

Nastavak s 2. str.

Jednaka se kvalifikacija odnosi i na državu u čijem su najvišem državnom zakonu ili ustavu utvrđene obaveze o primjeni u život temeljnih odredaba o demokratskom i socijalnom sustavu, jednakopravnosti ljudi, socijalnoj pravdi i vladavini prava te obvezi usklađenosti propisa s ustavnim odredbama. A to znači da ne postoji mogućnost dodjele povlastica pojedincima na stjecanje mirovinskih primanja po posebnim propisima koji nisu u skladu sa Zakonom o mirovinskom osiguranju, a čije bi se odredbe morale primjenjivati jednako na sve državljane, oviseći isključivo o dužini radnog staža, visini uplata mirovinskih doprinosa i sustavu međugeneracijske solidarnosti. Dodjela povlastica u državi koja je prema svome ustavu demokratska, povreda je toga ustava jer (rekli bismo slikovito): demokracija povlastice ruši, a dodjelom povlastica demokracija se guši! Za poboljšanje položaja umirovljenika u nas potrebno je stoga postići bolji omjer zaposlenih u odnosu na broj umirovljenika koji je sada (1,2:1) vrlo nepovoljan.

I dok je danas svima posve jasno kako uspješno eliminiranje siromaštva u jednoj državi ovisi o punom zapošljavanju njezinih radnosposobnih državljana (jer nezaposlenost je

Do boljih društvenih odnosa i uz pomoć parlamentarnih izbora

uzročnik svih ljudskih zala), dotle mnoge naše (ne)odgovorne dužnosnike i dalje kao da ne zabrinjava visoka stopa nezaposlenosti u nas. Vjerojatno ih to ne zanima između ostalog i zato što oni svoja primanja (visoke plaće i povlaštene mirovine) osiguravaju sebi državnim ili lokalnim proračunom koji se, kad to zatreba, usklađuje rebalansom i puni, koliko treba, novim zaduženjem prezadužene nam države. Istodobno se siromaštvo puka, posebno nepovlaštenih umirovljenika, povećava pod stalnim udarima zakonski propisanih restrikcija mirovinskih primanja koja tako postaju sve niža pa bi uskoro mogla pasti na najnižu granu, tj. na razinu socijalnih davanja ili, pučki rečeno, milodara.

Kad se zna da se prosjek mjesečnih mirovinskih primanja nepovlaštenih umirovljenika u nas već duže vrijeme kreće oko dvije tisuće kuna, a što je manje od 40% prosjeka plaća zaposlenika u državi i što pogađa preko 73% umirovljeničke populacije koja se u izbornoj godini našla na rubu rizika od siromaštva te nema šanse za skori oporavak jer je usklađivanje mirovina s plaćama zaposlenika i višestrukim poskupljenjima životnih namirnica i dalje zakonski onemogućeno ili zamrznuto unatoč mnogim zahtjevima i apelima, onda je jasno da su umirovljenici tijekom svih prethodnih godina nosili (te da i sada nose) na svojim krhkim leđima najveći teret gospodarske krize i posljedica te krize. I pravo je umijeće kako uspjevaju preživljavati

u mirnoći svoga skromnog doma dok pokraj njih svoju rastrošnost bahato demonstriraju mnogi bogatuni od kojih su neki osumnjičeni i za pronevjere. Tu nema ni humanosti ni solidarnosti. Tako se ne izgrađuje socijalna država i ne prevladava se jaz između bogatih i siromašnih u državi koja će u idućoj godini i formalno postati punopravna članica Europske unije.

Zašto naši bogatuni, među kojima ima i mnogo bivših i aktualnih političara, u skladu s načelima solidarnosti i izgradnje europskog socijalnog modela, kao jedne od vrlo značajnih Unijinih tečevina, nisu poput francuskih bogataša, ponudili i predložili financijskoj upravi u državi neka njima, bogatašima, poveća poreze sve dok traje gospodarska kriza pa i dalje, dok se u Francuskoj ne konsolidira privredno stanje kako bi se čim prije znatnije poboljšao životni standard svim državljanima, osobito umirovljenicima i drugim starijim osobama koje su to zaslužile svojim dugogodišnjim prethodnim ili minulim radom. To bi bio pravi socijalni rodoljubni znak solidarnosti na djelu.

Međutim za takav humani, bratski postupak i iskorak treba morala; ljudi moraju biti čista srca, neokaljani nečasnim poslovima, slobodni i neovisni od ideoloških doktrina i predrasuda te nezatrovani mržnjom i interesima beskrupuloznog kapitalizma. Moraju htjeti i moći jedni druge pogledati ravno u oči, te jedni drugima pružiti ruke mira i poruke uzajamnosti, »onda će svi«, kako je rekao naš prošlostoljetni pjesnik S.S. Kranjčević, »moći mirno jesti edensku voćku slatku«.

Ali takvo vrijeme ne dolazi samo od sebe. Za takvo stanje u društvu treba se izboriti, naravno, i glasovanjem na skorim parlamentarnim izborima.

Nikola Kustić

Piše: **Ivan Nahtigal**, dipl. prav., član Predsjedništva Glavnog odbora SUH-a

Predizborni zahtjev SUH-a parlamentarnim strankama — prijedlog

Sindikatumirovljenika Hrvatske traži od parlamentarnih političkih stranaka da se u predizbornom predstavljaju biračima izjasne o sljedećim najvažnijim zahtjevima umirovljenika:

1. Ukinuti zakone kojima je u Hrvatskoj uspostavljen dvostruki mirovinski sustav, jedan s velikim privilegijama za političku elitu, a drugi s velikim ograničavanjem prava iz rada ostalih zaposlenika.

2. Prekinuti daljnje inzistiranje na »provođenje mirovinske reforme iz 1999.« jer je ta reforma zasnovana na nezakonitom i protuustavnom pretihodnom umanjivanju mirovina.

3. Ukinuti sve restrikcije kojima je aktualna Vlada RH u razdoblju 2008. odbacila sva poboljšanja za umirovljenike postignuta dogovorima i pregovorima s Vladom, te ogromnu većinu umirovljenika rada bacila u teško siromaštvo.

4. Ukinuti II. stup mirovinskog osiguranja ili ga temeljito reorganizirati tako da bude realno moguć i koristan za osiguranika i ne na štetu ostalih umirovljenika. Poticati dobrovoljnu mirovinsku štednju.

5. Poništiti sadašnju suspenziju usklađivanja mirovina i ukunuti aktualnu formulu koja neminovno vodi u sve veće umanjivanje mirovina (sadašnja »švicarska« ili bilo koja slična formula). Uvesti usklađivanje mirovina s općim standardom tako da se obvezno i redovito usklađuju s porastom plaća svih zaposlenika i s mogućnošću dodatnog godišnjeg povećanja mirovina sukladno rastu BDP (do dostizanja zakonom osiguranog udjela starosne mirovine u prosječnoj plaći).

6. Uspostaviti jedinstveni sustav mirovinskog osiguranja za sve zaposlenike, na istim načelima i s propisanim mehanizmom neophodnih razlika (mirovinski faktori) prema uvjetima rada, stručnosti i specifičnostima pojedinih kategorija osiguranika. Sva druga davanja socijalnog karaktera ili nacionalnog

priznanja izdvojiti iz mirovinskog sustava i odvojiti od pojma »mirovina«.

Obrazloženje

Ad. 1. **Ukinuti dvostruki mirovinski sustav u Hrvatskoj, jedan uspostavljen posebnim zakonom za privilegirane državne dužnosnike, a drugi za radnike umirovljene po općem propisu i sa znatnim ograničenjem prava stečenih radom.**

Po posebnom zakonu je moguć ekstremni slučaj da zastupnik dobije mirovinu u iznosu od 85% posljednje mjesečne plaće neovisno o mirovinskom stažu, godinama života i vremenu obnašanja zastupničke dužnosti, a po općem propisu je moguće da se ni više od 40 godina rada (i uplaćivanja doprinosa za mirovinsko osiguranje) ne priznaje kao dovoljan uvjet za starosnu mirovinu ako nema i 65 godina života, a mirovina se umanjuje.

Sve mirovine stečene zaposlenjem i uplatama doprinosa za mirovinsko osiguranje moraju biti zasnovane na istim načelima propisanim jedinstvenim zakonom, kojim je moguće primjenom raznih mirovinskih faktora osigurati neophodne razlike s obzirom na stručnost, fizičke i psihičke napore i vremenska ograničenja za kategorije građana, ali ne i tako drastične razlike koje sada postoje.

Svim parlamentarnim strankama i klubovima zastupnika SUH je o ovom problemu dostavio u ožujku 2011. godine argumentirane podatke, ocjene i prijedlog u analizi »**Inkubacija i razvitak socijalno povlaštene političke elite**« (svega 8 kartica).

ad. 2. **Prekinuti daljnje inzistiranje na provođenju mirovinske reforme od 1991. godine, jer je od početka zasnovana na »temeljima« koji su bili izvor protuustavnog i nezakonitog umanjivanja mirovina.**

Htjelo se da osnovna mirovina iz generacijske solidarnosti ostane na razini dostignutoj do kraja 1998. u veoma skromnom iznosu s minimalnim razlikama između stručno nekvalificiranih zaposlenika s navodnom perspektivom povećavanja II. i III. stupa mirovinskog osiguranja i veoma realnog povećanja posebnim zakonima za političku elitu.

Niska razina mirovine iz generacijske solidarnosti 1998., što je po

reformi trebala biti osnovna mirovina, postignuta je:

— uzimanjem sredstava iz radničkog mirovinskog fonda za mirovine koje je po posebnim propisima trebao plaćati državni proračun;

— protuzakonitim obustavljanjem usklađivanja mirovina s kretanjem plaća u razdoblju 1993–1998;

— zamjenom valorizacijskih koeficijenata za određivanje mirovine prema plaćama (po zakonu) koeficijentima prema mirovinama, čime je u mirovinama ostvarenima prema potpuno jednakim uvjetima, ali u različitim godinama svake godine sve veće umanjivanje novih mirovina (prve godine 4%, a već treće 27%);

— posebnim zakidanjem tzv. »novih« umirovljenika poslije 1. siječnja 1991. godine.

Sve ove protuustavne ili nezakonite mjere su tijekom vremena ukinute ili ublažene po odluci Ustavnog suda RH od 12. svibnja 1998. ili odluke Vlade i Sabora poslije uviđanja u opravdanost prigovora i zahtjeva umirovljenika:

— Zakonom o prenošenju sredstava iz državnog proračuna fondovima mirovinskog osiguranja (dodatak 100 kn + 6%) vraćeno je 7,5 milijardi kn uzetih iz mirovinskih fondova za plaćanja obaveza državnog proračuna

— Zakonom o otklanjanju razlika među mirovinama ostvarenim u različitim razdobljima povećana je mirovinama ostvarenim u različitim razdobljima povećana je mirovina 600.000 umirovljenika po 20% i još oko 150.000 umirovljenika od 0,5% do 17%;

— Zakonom o dodatku na mirovine ostvarene po ZOMO-u određen je dodatak tzv. novim umirovljenicima od 4% do 27%.

Za ove tri zakonske obaveze i dalje se godišnje osiguravaju sredstva u državnom proračunu. Osim toga, Zakonom o provođenju Odluke Ustavnog suda od 12. svibnja 1998. određeno je obeštećenje za nezakonito umanjivanje usklađivanja mirovina u razdoblju od 1993. do 1998. u iznosu 10,2 milijarde kn.

Jasno je da su mirovine ispravljanjem svih navedenih zakidanja povećane i da ideja o maloj osnovnoj

Nastavak na 5. str. →

Nastavak s 4. str.

mirovini i većoj ulozi II. i III. stupa u osiguranju zaslužnih mirovina nije uspjela. Svako daljnje uzimanje te reforme kao instrumentacija izgradnje poštenog i pravednog mirovinskog sustava je iluzorno, osim što bi to bio način očuvanja posebnog mirovinskog sustava za političku elitu.

SUH je u ovim pitanjima pripremio a Koordinacija umirovljeničkih udruuga je usvojila i još dodatno argumentirala »stavove umirovljeničkih udruga o nagovještenim mjerama ekonomske taktike prema umirovljenicima« i informaciju o tome (7 kartica) dostavila Predsjedniku Republike, predsjednicima Sabora i Vlade RH, klubovima zastupnika i parlamentarnih stranaka, kao i predsjednicima sindikalnih središnjica, potkraj ožujka 2010. godine.

ad 3. **Neophodno je posebno razmotriti (i ukinuti) sve restrikcije u mirovinskom sustavu koje je provela aktualna Vlada RH.**

Naime, usprkos tome što su pravnim propisima ispravljene ranije drastične nepravde, sadašnja Vlada je svojim haračima, penalizacijama, zamrzavanjem usklađivanja i drugim mjerama uspjela status umirovljenika iz rada svesti na onaj nivo mizerije kojeg je planirala mirovinska reforma od 1999. pa čak i ispod razine.

Udjel prosječne neto mirovine u prosječnoj neto plaći pao je na 39,50%, ispod donjeg praga siromaštva prema Konvenciji br. 102 Međunarodne organizacije rada (Hrvatska je potpisnik). Ako bi se to računalo prema bruto iznosima (kao u većini zemalja EU), onda udjel mirovine u plaći iznosi manje od 27%.

U zoni siromaštva je blizu 80% umirovljenika, odnosno ogromna većina umirovljenika iz rada, po općem propisu. Stanje je sve teže jer preko 60% umirovljenika boluje od 2 do 3 bolesti, a zanemariv je postotak zadovoljavajuće zdravih. Dodatni troškovi za očuvanje zdravlja rastu (svi lijekovi s liste B padaju pod participaciju). Mirovina pokriva manje od 60% potrošačke košarice umirovljenika u kojoj troškovi prehrane i stanovanja čine lavovski dio.

Posebno su siromaštvom pogođena samačka umirovljenička kućanstva, kojih je gotovo 30%, većinom su ženska, što znači i dvostruko ugrožena.

Stanje umirovljenika iz rada je apsolutno neprihvatljivo i zahtijeva

Usklađivanje mirovina s općim standardom bitan je dio osiguranja za dostojanstvenu starost

odmah ukidanje svih novo namenutih restrikcija.

ad 4. **Temeljito preispitati dio mirovinskog osiguranja obveznom mirovinskom štednjom (II. stup) i odrediti racionalna rješenja.**

Praksa je pokazala da je II. stup čisti promašaj, zamišljen za daljnju budućnost do koje su generacije umirovljenika osuđene na životarenje.

Efikasno rješenje bi bilo priznati promašaj i ukinuti II. stup, a sredstva vratiti u umirovljenički fond generacijske solidarnosti.

Ukoliko se ipak zadrži i II. stup kao prinudna štednja, tada korisnicima tog vida mirovinske štednje treba priznati pravo na izbor povoljnije opcije prigodom umirovljenja — koristi i taj stup ili se vratiti na I. stup zajedno s ušteđenim sredstvima.

Sredstva za II. stup osigurati u dovoljnom iznosu (sadašnjih 5% je malo) iz posebnog osobnog doprinosa osiguranika i poticajnog doprinosa poslodavca, a ne iz općeg mirovinskog doprinosa. Korisnicima II. stupa osigurati i utjecaj na poslovanje sredstvima II. stupa i isključivo namjensko korištenje dobiti za uvećanje mirovine.

Veću pažnju posvetiti dobrovoljnoj mirovinskoj štednji (sadašnji III. stup):

— porezne olakšice osigurati i korisnicima III. stupa, a ne samo poslodavcima, naročito prigodom realizacije te štednje;

— povećati poticaje na uplate;

— osmisliti dodatnu atraktivnost ove štednje.

ad 5. **Usklađivanje mirovina s općim standardom je bitan dio mirovinskog osiguranja za dostojanstvenu starost i odmah ga treba odmrznuti, ali i pravednije regulirati.**

Dosadašnja iskustva su pokazala da je jedino u razdobljima usklađivanja mirovina s kretanjem plaća održavan primjeren standard umirovljenika. I tada je bilo zaostajanje za općim standardom (zbog vremenskog otklona usklađivanja od godine dana), ali to je bilo sporo i količinski snošljivo zaostajanje.

Prelazak na tzv. švicarsku formulu (polovica zbroj kretanja plaća i cijena) je neminovno vodilo na sve veće zaostajanje mirovine, sukladno težnji

reforme od 1999. da se zarađena mirovina pretvori u minimalnu socijalnu skrb. Za 10 godina primjene umanjila je udio prosječne mirovine u prosječnoj plaći za više od 10%.

Zamrzavanje bilo kakvog usklađivanja mirovina koje je uvela sadašnja Vlada RH naglo je i ubrzano oborilo standard ogromne većine umirovljenika u zonu siromaštva.

Zalažemo se za usklađivanje mirovina s porastom plaća i mogućim dodatnim jednogodišnjem povećanjem u skladu s realnim porastom BDP, da bi se uspostavio trend blagog i stalnog povećavanja mirovina do željenog odnosa prosječne starosne mirovine u prosječnoj plaći (odrediti zakonom).

ad 6. **U zakonskom uređivanju budućeg jedinstvenog mirovinskog sustava za sve zaposlene bitno je da se ukinu svi postojeći posebni zakoni o mirovinskim pitanjima. Ukoliko se ne može izbjeći poseban propis, onda mora biti u skladu s jedinstvenim zakonom, a ovaj mora biti u skladu s Ustavom.**

Slučajeve kad jedna osoba ostvaruje mirovinu (mirovinsko pravo iz zaposlenosti) i neku posebnu naknadu ova dva primanja uzajamno ne uvjetovati ili vezati, nego o svakom primanju odlučivati po propisu kojim je utemeljeno.

Jedinstveni obvezni mirovinski sustav mora biti javna služba svih zaposlenih. To ne isključuje pravo proizvođača ili drugih asocijacija da osnivaju svoje dodatne mirovinske fondove.

Ukoliko se u novi zakon unose već uobičajeni instituti, treba ozbiljno razmotriti dosadašnje njihove kritike. Na primjer, »aktualna vrijednost mirovine« (AVM) nije u skladu sa zakonom jer Vlada prigodom odmjerenja prve AVM nije uračunala i ona primanja za koja je već bilo jasno da ih treba uračunati donosno da će nastupiti jer su odluke već donesene. Početnu AVM za prvo polugodište 1999. Vlada je odredila u iznosu od 35,16, a prema nalazu zajedničke grupe sastavljene od Vlade i umirovljeničkih udruga trebalo je biti 62,37.

Bilo bi veoma korisno u okviru priprema novog zakona razmotriti i veći broj zahtjeva koje su umirovljeničke udruge postavljale, a nije im odobreno (vidjeti kao podsjetnik: »Platforma Sindikata umirovljenika Hrvatske br. 213/2011. od 26. svibnja 2011.).

Usklađeni tekst Sporazuma o suradnji između Matice i Sindikata umirovljenika Hrvatske zaključen je i potpisan u Zagrebu 8. kolovoza 2011.

Sporazum su potpisali: *mr. Stjepan Krajačić za Sindikat i Josip Vincek za Maticu (na slici)*

Sporazum je stupio na snagu danom potpisa kako je predviđeno u glasilu SUH br. 177 od svibnja 2011.

Donosimo cjelovit tekst Sporazuma:

Polazeći od svojih statutarних odrednica i Programskih aktivnosti, Matica umirovljenika Hrvatske i Sindikat umirovljenika Hrvatske (u daljnjem tekstu Matica i Sindikat) prihvaćaju Sporazum o suradnji sastavljen na načelima jednakopravnosti i uzajamnosti, kojim žele zajednički doprinijeti poboljšanju položaja umirovljenika i starijih osoba.

Ovim Sporazumom Matica i Sindikat potvrđuju svoja opredjeljenja da djeluju kao dragovoljne, ne-stranačke i interesne organizacije koje se u svojim programima zalažu za ostvarenje prava i općih interesa umirovljenika i drugih starijih osoba.

Matica i Sindikat, osim vlastitih inicijativa i zastupanja interesa svog članstva i šireg kruga umirovljenika pred Hrvatskih saborom, Vladom Republike Hrvatske, ministarstvima, vladinim i nevladinim institucijama, djelovat će i zajednički te predlagati poboljšanje materijalnog, zdravstvenog i društvenog položaja umirovljenika i poticati rješavanje aktualnih problema umirovljeničke populacije.

1. Matica i Sindikat djelovat će autonomno, a zajedničko djelovanje će dogovarati i usklađivati na načelima ovog Sporazuma.

2. Radi što uspješnijeg dogovaranja i usklađivanja djelovanja Matice i Sindikat formiraju stalno zajedničko povjerenstvo sastavljeno od po dva predstavnika iz obje potpisnice koje će se sastajati po potrebi, a na inicijativu jedne ili obje potpisnice.

3. Matica i Sindikat prihvaćaju da će, u skladu s interesima umirovljenika, razmjenjivati gledišta o nji-

hovu položaju i problemima te predlagati moguća rješenja.

4. Polazeći od svojih programa Matica i Sindikat dogovarat će se o zajedničkom istupanju u javnost pri čemu su moguće i zajedničke konferencije za tisak i priopćenja za javnost.

5. Članovi Nacionalnog vijeća za umirovljenike iz Matice i Sindikata redovito će usklađivati stajališta te predlagati i nuditi zajednička rješenja koja su od vitalnog interesa za umirovljenike.

6. Matica i Sindikat zajednički će se suprotstavljati svim prijedlozima u zakonodavstvu i propisima koji pogoršavaju i otežavaju položaj umirovljenika i svih ljudi starije životne dobi.

7. Matica i Sindikat zalagat će se za cjelovitu reformu mirovinskog sustava na način da se umirovljenicima osiguraju minimalni standardi za dostojanstven život te da se osigura očuvanje realne vrijednosti mirovina.

8. Matica i Sindikat zajednički će zahtijevati da se mirovine redovito usklađuju s rastom plaća zaposlenika i bruto društvenim proizvodom, a u skladu s europskim i svjetskim standardima kao i ostale mjere koje pridonose boljem materijalnom položaju umirovljenika.

9. Matica i Sindikat zajednički će štiti i promicati interese umirovljenika sadržane u Prijedlogu deklaracije o osnovnim i neotuđivim pravima umirovljenika i starijih osoba i Rezoluciji o pravu na dostojanstvenu i sigurnu starost te koristiti iskustva međunarodnih umirovljeničkih udruga.

10. Matica i Sindikat promicat će jedinstvo umirovljeničkog korpusa i surađivati sa svim parlamentarnim strankama, onima na vlasti i u oporbi, koje se djelatno zalažu za poboljšanje položaja umirovljenika i doprinose rješavanju umirovljeničke problematike.

11. Da se suradnja u skladu s ovim Sporazumom ne ograniči samo na čelništvo dviju organizacija na državnoj razini, nego da obuhvati cjelokupno članstvo objiju potpisnica, Matica i Sindikat se obavezuju da će suradnju svog članstva poticati na općinskim, gradskim i županijskim razinama.

12. Matica i Sindikat surađivat će sa sindikatima zaposlenika osobito u pogledu ostvarivanja prava na rad i punu zaposlenost radno sposobnog stanovništva, redovite isplate zaradenih plaća i uplata doprinosa za mirovinsko osiguranje.

13. Kako našu djelatnost nije moguće uspješno razvijati bez primjerene financijske pomoći društva, Matica i Sindikat će zajednički razmatrati mogućnosti korištenja predpristupnih fondova Europske unije.

14. Svaka od potpisnica može, u skladu sa zaključcima svojih tijela odlučivanja, prekinuti suradnju ako ocijeni da su narušena osnovna načela te suradnje ili njihovi programski ciljevi, o čemu će odmah obavijestiti drugu stranu.

Predsjednik Sindikata umirovljenika Hrvatske mr. sc. Stjepan Krajačić

Predsjednik Matice umirovljenika Hrvatske Josip Vincek

Umirovljeničke udruge traže ukidanje suspenzije usklađivanja mirovina s plaćama zaposlenika i uključivanje dodatka uz mirovinu tzv. novim umirovljenicima u mirovinsku osnovicu

Matica umirovljenika Hrvatske (MUH), Sindikat umirovljenika Hrvatske (SUH) i Koordinacija umirovljeničkih udruga Hrvatske zatražili su na konferenciji za novinare 8. kolovoza 2011. da se hitno ukine Zakon o odgodi usklađivanja mirovina od 1. siječnja do 31. prosinca 2011. godine, te da usklađivanja ponovo krenu jer su mirovine već treću godinu zamrznute. Predsjednik MUH-a **Josip Vincek** traži da se taj zakon ukine odmah. Podsjetio je da predstavnici Vlade smatraju da je taj zakon nemoguće ukinuti, jer za to nedostaje 60 milijuna kuna te je istaknuo da su pronašli mogućnosti za taj novac u sklopu financijskih sredstava za mirovine i da nije potreban rebalans. Kako je rekao, predsjednica Vlade »hodajući okolo obećava i daje veća financijska sredstva nego što je potrebno za namirenje umirovljenika«.

Predsjednik SUH-a **Stjepan Krajačić** podsjetio je da prilikom povrata duga umirovljenicima njih 12.000 nije zatražilo povrat, što je ukupno 75 milijuna kuna. »Nije nam ni na kraj pameti da tražimo rebalans proračuna, nego preraspodjelu financijskih sredstava«, kazao je Krajačić.

Umirovljeničke udruge zatražile su da se mirovine usklađuju s rastom plaća i BDP-om. Morala bi biti drukčija raspodjela u društvu jer su mirovine pale na svega 39,75 posto prosječne plaće, poručili su. Prosječna je mirovina u Hrvatskoj lani u srpnju iznosila 2177 kuna, a u istom mjesecu ove godine 2157 kuna. Vincek je poručio političkim strankama da ne kalkuliraju s daljnjim zamrzavanjem mirovina te upozorio i HDZ i SDP da su izgubili izbore jer su izgubili glasove umirovljenika.

Umirovljeničke udruge zatražile su da se po hitnom postupku tzv. novim umirovljenicima dodatak na mirovinu uključi u mirovinsku osnovicu. Traže i da se umirovljenicima koji su na temelju drugog stupa išli u mirovinu omogući da im se mirovina obračuna na temelju prvog stupa s tim da svoj uplaćeni novac iz drugog stupa prenesu u prvi. Zahtijevaju i da Hrvatski sabor prihvati Deklaraciju o osnovnim i neotuđivim pravima umirovljenika i starijih osoba.

Sindikat i Matica potpisali su i sporazum o suradnji na temelju kojega će djelovati na poboljšanje materijalnoga, zdravstvenoga i društvenog položaja umirovljenika te poticati rješavanje aktualnih problema.

Na novinarski upit da komentiraju izjavu premijerke **Jadranke Kosor** da u dvije godine teške krize mirovine nisu nijednom kasnile, član SUH-a i Vijeća za socijalnu pravdu **Ivan Nahtigal** rekao je da je sve što je od 2008. dogovoreno i prihvaćeno »anulirano haračem i drugim doprinosima«.

Umirovljenici su istaknuli kako ustraju u zahtjevu da se u Saboru donese Deklaracija o osnovnim i neotuđivim pravima umirovljenika i starijih osoba. Deklaraciju je predložila Matica umirovljenika, a podržale su je sve umirovljeničke udruge. O prijedlogu konačnog teksta raspravljat će Nacionalno vijeće za umirovljenike.

Predsjedavajuća Koordinacije umirovljeničkih udruga Hrvatske **Mira Nikolić** upozorila je da se umirovljeničke stranke razjedinjuju i konfrontiraju, a da umirovljeničke udruge okupljaju daleko veći broj ljudi treće dobi i ujedinjuju ih u djelovanju za interes umirovljenika.

Umirovljenici su upozorili da su mirovine već treću godinu zamrznute, dok plaće, a pogotovo cijene, rastu. Iako je prosječna mirovina od 2.157 kuna iz srpnja ove godine za samo 20 kuna niža od one iz istog mjeseca prošle godine, umirovljenici tvrde da su mirovine pale na najnižu razinu te je na njih pao najveći teret gospodarske krize.

Službeni podatci govore da su u odnosu na svibanj prošle godine plaće rasle za 2,8%. Istovremeno su mirovine pale za skoro jedan posto. Takav odnos mirovina i plaća je nedopustiv i tražimo da se primjene europska mjerila. U Hrvatskoj je sada odnos prosječne mirovine prema prosječnoj plaći najniži u Europi i više se to ne može tolerirati. Umirovljenici su osiromašeni do te mjere da više nemaju rezerve. Poručujemo političkim strankama da ne kalkuliraju s daljnjim zamrzavanjem mirovina. Umirovljenici će to znati prepoznati i na glasačkim mjestima.

Iz umirovljeničkih udruga poručili su da ih ne zanima politika, nego dobrobit trećine hrvatskog stanovništva, uz upozorenje da 51% umirovljenika ima primanja niža od 1.259 kuna, dok ih ukupno 80% mjesečno prima manje od 1.600 kuna.

Da su se mirovine usklađivale s rastom plaća i BDP-om, bile bi danas veće najmanje za 10%, a ovako su za posljednjih deset godina pale na svega 39,75% prosječne plaće.

Predsjednik Matice umirovljenika Hrvatske **Josip Vincek** i predsjednik Sindikata umirovljenika Hrvatske **Stjepan Krajačić** svečano su pred novinarima potpisali Sporazum o suradnji dviju najvećih umirovljeničkih asocijacija u Hrvatskoj koje zajedno okupljaju preko 350.000 članova.

HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE - SUH

Zagreb, rujna 2011., godina IV. br. 8.

POTPISAN UGOVOR O MEĐUSOBNIM ODNOSIMA U VEZI S OBUSTAVOM ČLANARINE SUH-A IZ MIROVINE

U Središnjoj službi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u Zagrebu potpisan je 20. srpnja 2011. Ugovor o međusobnim odnosima u vezi s obustavom članarine SUH-a (Sindikata umirovljenika Hrvatske) iz mirovine.

Ugovor su potpisali u ime SUH-a predsjednik mr. sc. Stjepan Krajačić te u ime HZMO-a (Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje) ravnatelj Mile Rukavina.

Potpisivanju su nazočili i predsjednik Upravnog vijeća HZMO-a mr. sc. Niko Raič, glavna tajnica SUH-a Zlata Toplak i Ružica Lacko te Lidija Sokol, pomoćnica ravnatelja Zavoda za ekonomske poslove i Milimir Kosović, predstojnik Ureda ravnatelja.

Na temelju potpisanog Ugovora Zavod neće naplaćivati uslugu provedbe administrativne zabrane radi naplate članarine članovima SUH-a, jer svojim djelovanjem promiču potrebe umirovljenika i zalažu se za bolje ostvarivanje materijalnog i socijalnog položaja u društvu za sadašnje i buduće umirovljenike.

RAZGOVORNI DANI ZA OSIGURANIKE KOJI SU RADILI U AUSTRIJI - S PREDSTAVNICIMA AUSTRIJSKOG MIROVINSKOG OSIGURANJA 14. RUJNA U VARAŽDINU I 15. RUJNA U ČAKOVCU

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i nositelj mirovinskog i invalidskog osiguranja u Republici Austriji tradicionalno održavaju razgovore radi rješavanja pojedinačnih problema vezanih uz provedbu Ugovora o socijalnom osiguranju između Republike Hrvatske i Republike Austrije. Hrvatski osiguranici koji su bili zaposleni i osigurani kod nositelja mirovinskog i invalidskog osiguranja u Republici Austriji na tim razgovorima moći će dobiti detaljne obavijesti o ostvarivanju svojih prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja u Republici Austriji.

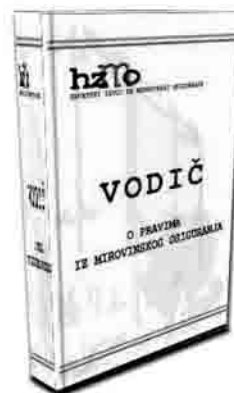
Razgovori će se održati:
- 14. rujna 2011. u **Varaždinu**
u prostorijama HZMO-a, Područna
služba u **Varaždinu**,
Kolodvorska 20 c
početak u 9,00 sati

- 15. rujna 2011. u **Čakovcu**
u prostorijama
Doma umirovljenika
početak u 9,00 sati.

Razgovorni dani redovito se održavaju i u Austriji, te će ove godine razgovori biti održani 20. rujna u Beču, 21. rujna u Grazu i 28. rujna u Klagenfurtu.

NAJVAŽNIJE INFORMACIJE U VODIČU O PRAVIMA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA

U svibnju 2008. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje objavio je prvi „Vodič o pravima iz mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti“, da bi ispunio svoju obvezu

informiranja osiguranika, korisnika mirovina i ostalih zainteresiranih o pravima koja se ostvaruju u Zavodu te o postupku i načinu ostvarivanja tih prava. Budući da su se od tada izmijenili određeni propisi, u ožujku 2011. pripremljeno je drugo, izmijenjeno izdanje Vodiča. U «Vodiču o pravima iz mirovinskog osiguranja» sažeto su opisana sva prava koja se ostvaruju u Zavodu te informacije o postupku ostvarivanja tih prava. Vodič možete dobiti u svim područnim službama Zavoda, kao i u Središnjoj službi, a osim u tiskanom obliku, dostupan je i na internetskoj stranici www.mirovinsko.hr u rubrici «Publikacije – Brošure». Uredništvo će i ubuduće pratiti izmjene propisa te ažurirati sadržaj Vodiča.

ISPOSTAVA U RABU NA NOVOJ ADRESI

Poslovni prostor Ispostave u Rabu Područne službe Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u Rijeci preseljen je u novi prostor na adresi Šetalište Markantuna de Dominisa 5.

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
Ispostava u Rabu
Šetalište Markantuna de Dominisa 5
51280 Rab
tel: 051/724-547 ; fax: 051/ 777- 290

PREGLED BROJA KORISNIKA I PROSJEČNIH SVOTA MIROVINA U KOLOVOZU 2011.

kn

VRSTE MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA U KUNAMA UMANJENA ZA POREZ I PRIREZ *
I. KORISNICI MIROVINA PREMA ZAKONU O MIROVINSKOM OSIGURANJU **		
starosna	625875	2.368,70
invalidska	255220	1.921,37
obiteljska	239608	1.844,26
UKUPNO	1120703	2.154,70
II. HRVATSKA VOJSKA, prema: Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (DVO, PS i OSO)		
starosna	2164	4.616,97
invalidska	8693	3.097,78
obiteljska	602	3.490,76
UKUPNO	11459	3.405,32
III. KORISNICI MIROVINA KOJIMA JE MIROVINA ODREĐENA PREMA ZAKONU O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI		
Najniža mirovina (čl. 31. st. 3. ZOPHBDR)***	341	2.319,71
invalidska	57824	4.920,06
obiteljska	12136	7.005,25
UKUPNO	70301	5.267,41
IV. KORISNICI MIROVINA OSTVARENIH PREMA UGOVORU IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I BOSNE I HERCEGOVINE O SURADNJI NA PODRUČJU STRADALNIKA RATA U BOSNI I HERCEG. KOJI SU BILI PRIPADNICI HRVATSKOG VIJEĆA OBRANE I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI - HVO ("NN", broj 2/06.)		
invalidska	6374	2.686,40
obiteljska	440	3.427,30
UKUPNO	6814	2.734,24
SVEUKUPNO (I + II + III + IV)	1209277	2.350,78

NAPOMENA: * Prosječne mirovine (I. - IV.) umanjene su za porez i prirez prema Zakonu o porezu na dohodak ("Narodne novine", broj 177/2004.), osim obiteljskih mirovina prema članku 9. stavku 1. točki 7. i članku 53. stavku 2. Od obrade mirovina za lipanj 2010. (isplata u srpnju 2010.) primijenjen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak ("Narodne novine", broj 80/2010.).

** U svote mirovina pod točkom I. uključen je dodatak na mirovine prema Zakonu o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 79/2007.). Od 1. srpnja 2010. primijenjen je Zakon o smanjenju mirovina određenih, odnosno ostvarenih prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 71/2010.).

*** Najniža mirovina priznata prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("Narodne novine", broj 174/2004.), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2005. U prosječne mirovine hrvatskih branitelja uključen je dodatak uz mirovinu prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("Narodne novine", broj 94/2001.).

KORISNICI MIROVINA I VISINE MIROVINA, PREMA VRSTAMA MIROVINA U KOLOVOZU 2011.

SKUPINE SVOTA MIROVINA	M I R O V I N A							
	UKUPNO		STAROSNA		INVALIDSKA		OBITELJSKA	
	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA
0	1	2	3	4	5	6	7	8
do - 500,00	83836	243,18	49923	234,48	19395	260,12	14518	250,44
500,01 - 1.000,00	102221	759,65	52611	745,39	20034	751,26	29576	790,71
1.000,01 - 1.500,00	136969	1.271,00	58383	1.265,23	40069	1.294,75	38517	1.255,06
1.500,01 - 2.000,00	253185	1.787,63	106697	1.791,14	77665	1.781,94	68823	1.788,61
2.000,01 - 3.000,00	310031	2.447,72	179285	2.483,31	67032	2.412,39	63714	2.384,73
3.000,01 - 4.000,00	153776	3.422,57	113437	3.431,26	22221	3.393,19	18118	3.404,16
4.000,01 - 5.000,00	51036	4.409,90	40267	4.413,36	5936	4.395,52	4833	4.398,70
5.000,01 - 6.000,00	17479	5.418,29	14411	5.428,08	1911	5.412,33	1157	5.306,27
6.000,01 - 7.000,00	7513	6.423,38	6604	6.422,57	653	6.424,80	256	6.440,69
7.000,01 - 8.000,00	3028	7.350,70	2701	7.358,86	270	7.243,65	57	7.471,24
veće od - 8.000,00	1629	8.956,52	1556	8.953,34	34	9.116,14	39	8.943,99
UKUPNO	1120703	2.154,70	625875	2.368,70	255220	1.921,37	239608	1.844,26

NAPOMENA:

U svotu mirovine uključen je dodatak na mirovinu prema Zakonu o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 79/2007.).

NAKLADNIK:
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje - Središnja služba
A. Mihanovića 3, 10 000 ZAGREB
www.mirovinsko.hr

Za nakladnika: Mile Rukavina
Urednik: Goran Krstičević

Uređuje Odjel za odnose s javnošću
tel: 01/4925-585 fax: 01/4595-168

INFO TELEFONI (radnim danom od 8 do 16 sati) : 0800 63 63 63 (besplatni broj telefona) | 01/48 91 666

Piše: mr. sc. **Damir Jukica**, predsjednik SUH-ova Odbora za gospodarstvo

Predstojeći izbori mogli bi donijeti socijalni i opći boljitak

Brojni hrvatski građani, pa tako i umirovljenici, predstojeće parlamentarne izbore dočekuju željeni političkih, gospodarskih, socijalnih i drugih promjena na bolje, ali poučeni dosadašnjim negativnim, pa i gorkim iskustvima, znaju kako puka zamjena jedne vladajuće stranke ili koalicije drugom, pa i ideološki posve suprotnom, nije jamstvo da će u njihovu i u životu cijelog društva išta uistinu krenuti boljim smjerom. Štoviše, među običnim je ljudima, »na terenu«, sve rašireniji — srećom, pogrešni — dojam kako svi, pa i predstojeći izbori u našoj zemlji mogu rezultirati jedino očuvanjem »statusa quo« ili pak formalnom promjenom koja će se svojim sadržajem svesti na uzrečicu: »Sjaši Kurta da uzjaši Murta«. Svi političari, naime, ni u Hrvatskoj nisu moralno isti, a to znači da mjesta predizbornom optimizmu ipak ima. Pogotovo ako se zna, a zna se, da su se, spletom okolnosti, na čelu obje naše najveće političke stranke, HDZ-a i SDP-a, našle nedvojbeno poštene i pravdoljubive osobe, **Jadranka Kosor** i **Zoran Milanović**, pa će, koja god od ovih stranaka pobijedi, građani Hrvatske moći biti sigurni da će najvažnija pretpostavka društvenog razvitka — pošten državni vrh — biti ispunjena. Većina hrvatskih birača, međutim, dobro zna i da poštenje bez stručnosti i marljivosti nije dovoljno za uspjeh i u tome se, držim, krije objašnjenje velike (čak 15%-tne) prednosti »Kukuriku koalicije« pred HDZ-om u gotovo svim anketama: njen čelnik **Zoran Milanović** u svom timu ima cijeli niz uglednih stručnjaka (**prof. dr. Mirando Mrsić**, **Boris Šprem**, **prof. dr. Branko Grčić**, **Gordan Maras**, **prof. dr. Vesna Pusić**, **prof. dr. Rajko** i **Ranko Ostojić**, **Milanka Opačić**, **Arsen Bauk**, **prof. dr. Pero Lučin** itd.), dok su praktički jedini izborni aduti HDZ-a premijerka **Jadranka Kosor**, ministar unutarnjih poslova **Tomislav Karamarko**, mi-

nistar zdravstva i socijalne skrbi **dr. Darko Milinović** i očigledno najoznojeniji političar, ministar poljoprivrede **Petar Čobanković**, kojemu je mudri predsjednik IDS-a **Ivan Jakovčić** javno ponudio da na ovoj dužnosti ostane i ako HDZ na skorim izborima izgubi vlast.

Glede, pak, poželjne buduće državne politike, u svom je nedavnom intervjuu jednim našim dnevnim novinama sve bitno, držim, rekao njemački veleposlanik u Hrvatskoj **Bernd Fischer**. On nam je, naime, diplomatski, ali dovoljno jasno poručio kako je najvrjednije što naša država ima prometni, prirodni i geopolitički položaj te stručnjake za industrijsku proizvodnju. **Fischer** se je time zapravo tek pridružio dugoj listi analitičara koji već dugo upozoravaju da bismo, umjesto daljnjeg bacanja ogromnog društvenog novca na školovanje objektivno nam nepotrebnih politologa, sociologa, novinara, ekonomista, pravnika, umjetnika itd., trebali poticati školovanje prirodoslovnih, tehničko-tehnoloških i informatičkih stručnjaka (koji, **Marxovim** riječima, svijet ne objašnjavaju, nego ga, proizvedeći novu vrijednost, mijenjaju i obogaćuju), te da je, umjesto daljnje izgradnje preskupih i nerentabilnih sportskih dvorana, muzeja, mostova (poput Pelješkog, koji, kao što kaže **Radimir Čačić**, »vodi od nikuda nigdje«, a toliko je »isplativ« da ga ne želi graditi nijedan strani koncesionar), pa i brojnih dionica autocesta, naš gospodarski prioritet je žurna izgradnja moderne željezničke pruge do Rijeke i dogradnja njene luke koja ima potencijal postati strateški važnom ne samo za Njemačku, već i za cijelu srednju i sjevernu Europu, ali mi, eto, to uporno ne gradimo kao da nam je stalo što brže gospodarski propasti. **Fischer** je, simptomatično, naveo i kako se u Njemačkoj, u kojoj ima vrlo malo sunčanih dana, na gotovo svakoj kući mogu vidjeti solarne ćelije dok u Hrvatskoj, koja sunčanih dana ima napretek, takvih ćelija — nema. A nema ih jer svijest o potrebi racionalnog i štedljivog ponašanja u

nas još nije razvijena — štoviše, i dalje je na svakom koraku, pogotovo u državnim, lokalnim i javnim institucijama, prisutno nevjerojatno razbacivanje društvenog novca kao da je tuđi. **Fischer** je na kraju napomenuo i kako, unatoč nezapamćenim kolovoškim vrućinama, klima-uređaj u njegovu zagrebačkom uredu ne radi jer su u tijeku mjere štednje energije, koje važe za sve institucije njemačke države, pa i za one u inozemstvu. Dok, dakle, najveći europski gospodarski div, Republika Njemačka, drastično štedi čak i na komforu svojih diplomata, u siromašnoj Hrvatskoj ovakve vijesti još izazivaju nevjericu, pa i podsmijeh. U takvom je raspoloženju (pijanih bogataša) dočekana i najava jednog od naših najiskusnijih političara **Slavka Linića** da će, osvoji li vlast, »Kukuriku koalicija« morati otpustiti više od 50 posto zaposlenih u državnoj upravi. Čuđenju, međutim, ni s tim vezi — nema mjesta! U državi bez europski i svjetski konkurentne industrijske proizvodnje (udio je, primjerice, hrvatskog izvoza robe u ukupnoj proizvodnji prijeratne 1987. godine iznosio 40%, a 2010. jedva 20%) najveći je pritisak na zapošljavanje u državnim, gradskim i javnim službama, pri čemu se, primjerice, već i radna mjesta na naplatnim kućicama smatraju jednima od elitnih. Zbog izostanka je te svijesti i nedavna oštra javna polemika između Predsjednika Republike i premijerke oko tajminga i procedure (re)izbora niza naših veleposlanika samo jednog domaćeg kolumnista, **Milana Ivkošića**, potaknula na zaključak kako bi, umjesto daljnjeg natezanja oko tog (re)izbora ovog ili onog stranačkog »ljubimca«, najmanje 50 posto naših veleposlanstava odmah trebalo — ukinuti! I zbog štednje i zbog njihove beskorisnosti. Većina hrvatskih građana, pa i umirovljenika, koji »kraj s krajem spajaju sve teže«, to njegovo mišljenje vjerojatno dijeli u potpunosti.

Piše: **Biserka Budigam, prof.**

Organiziranje dostojanstvenog kraja čovjekova života — potreba je civiliziranog društva

Prije odlaska na godišnje odmore mr. sc. **Damir Jukica** predložio je da na Povjereništvu SUH-a za grad Zagreb razmotrimo i podržimo prijedlog Organizacije palijativne skrbi u RH, koju je predložilo Hrvatsko društvo za palijativnu medicinu, Hrvatski liječnički zbor i Hrvatski centar za palijativnu skrb. Prijedlog je razmatrao Odbor za zdravstvo Skupštine grada Zagreba u čijem je radu sudjelovao g. Jukica, član Predsjedništva Glavnog odbora SUH-a i predsjednik Povjerenstva za zaštitu pacijenata grada Zagreba te ga u cijelosti podržao.

Istovremeno i u sklopu projekta »Zagreb — zdravi grad« započele su radionice za stručnjake iz prakse sa sličnom temom rješavanja nekih problema u organizaciji palijativne skrbi na području grada. Ovaj projekt nastaviti će radom u jesen.

Prije svega pokušat ću objasniti što je palijativna skrb, a potom i što je hospicij jer su to pojmovi koji se vrlo često zamjenjuju ili poistovjećuju.

Palijativna skrb je pristup, kojim se bolesnicima suočenim sa smrtonosnom bolešću i njihovim obiteljima unapređuje kvaliteta života. Čini se to sprječavanjem i olakšavanjem simptoma sredstvima ranog otkrivanja, procjene i liječenja boli, te olakšavanjem ostalih psihičkih, psihosocijalnih i duhovnih problema.

Hospicij je i filozofija skrbi i moderna zdravstvena ustanova s nizom sistema pružanja pomoći ljudima na kraju života, a njihovim njegovateljima i nakon smrti u žalovanju.

Danas se češće koristi naziv palijativna skrb ili palijativna medicina.

Sam pojam dolazi od latinske riječi »palium« (plašt) što bismo mogli u slobodnom prijevodu i pomalo slikovito prevesti — da bolesnika i njegovu obitelj »prekrijemo plaštom dobrih i primjerenih postupaka« kako bismo im olakšali posljednje dane života. Već u 15. stoljeću nalazimo u upotrebi termin hospicij, kao prostor u kojem su se poslije nekih bitaka vidale rane, no suvremeni hospicijski pokret javlja se u Engleskoj u drugoj polovici prošlog stoljeća.

Naime primijećeno je da teški bolesnici s uznapredovalom malignom bolešću trpe velike bolove te da na klasičnim

bolničkim odjelima ne dobivaju potrebnu skrb. Osim toga, teško prihvaćaju bolest odnosno činjenicu da su im izgledi za ozdravljenje gotovo nikakvi ili vrlo mali. Obitelj se također ne snalazi u novonastaloj situaciji i zbog toga za njih treba organizirati kvalitetniju skrb. Tako se pokretačicom suvremenog hospicijskog pokreta smatra **Dame Cicely Saunders** koja je u Londonu osnovala prvi hospicijski stacionar. Bila je to ustanova koja se razlikovala od bolničkih prostora po uređenju, okruženju, a posebno po odnosu prema umirućem.

U bolnicama i danas ljudi umiru okruženi bolesničkim osobljem ili sami odijeljeni paravanom od drugih bolesnika, ostaju sami sa sobom i svojim mislima, u nemoći i očaju.

U suvremenoj hospiciji sobe su velike, pune svjetlosti i okružene zelenilom, a tiha glazba umiruje okolnu atmosferu, obitelji je omogućeno da danonoćno bude uz svog bolesnog člana.

Osim toga sve tjelesne tegobe, naročito smanjivanje boli, rješavaju se odmah vrlo uspješno.

Kod nas je ideju razvoja hospicijskog pokreta započela prof. dr. **Anica Jušić** 1994. koja je te godine osnovala Hrvatsko društvo za hospicij / palijativnu skrb, kao dio Hrvatskog liječničkog zbora. Od tada pa do danas nije ostvarena ideja da se organizira palijativna skrb iako je 2003. godine u Zakonu o zdravstvenoj zaštiti navedena kao jedna od mjera. U odnosu na prava pacijenata u zakonu se nigdje ne navodi pravo pacijenata na palijativnu skrb, pa je to do sada sve ostalo mrtvo slovo na papiru. (Bez želje da budem zajedljiva i zločesta i 2003. godina bila je izborna, pa mi se čini znakovitim i ova sada povećana aktivnost oko organiziranja palijativne skrbi, a možda nas pritišću pomalo i oni iz Europske unije).

Napomenut ću samo da sve zemlje u okruženju (bolje rečeno sve države nastale raspadom Jugoslavije) imaju ne samo primjenu nekih oblika palijativne skrbi na primarnoj razini (razina obiteljske medicine), već i ustanove za palijativnu medicinu. A sada nešto o samoj palijativnoj skrbi. To nije samo zdravstveni, već je i psihički socijalni i duhovni problem. Dakle, u njegovu rješavanju treba organizirati interdisciplinarni pristup.

Bolesnik s neizlječivom bolešću od priopćavanja liječnika o nemogućnosti izlječenja suočava se s problemom pri-

hvaćanja spoznaje o umiranju, pored toga javljaju se i neizdrživi bolovi, obitelj se ne snalazi u novonastaloj situaciji. Često ne mogu osigurati primjerenu skrb u obitelji, a bolnice ne primaju bolesnike u terminalnoj fazi (umiruće bolesnike) na dulji boravak već samo da možda ublaže trenutni prijeteci simptom, osim toga materijalne mogućnosti za smještaj u neki od privatnih domova za stare i nemoćne (5.000,00 do čak vrtoglavih 15.000,00 kn) su gotovo nikakve. Ostaje dakle da se bolesnici i njihove obitelji snalaze same i kako znaju.

Ja već godinama volontiram u »Hrvatskoj udruzi prijatelja hospicija« i kao psiholog s bolesnicima sam često od samog priopćavanja vijesti o neizlječivosti bolesti do njihovog kraja, a isto i s obitelji u žalovanju i dugo nakon smrti njihova člana. Socijalni radnik pomaže u nabavi neke opreme i raznim vidovima materijalne pomoći, obilaze ih naši liječnici volonteri i zdravstveni tehničari i medicinske sestre, a neizmerno je velika pomoć u njezi bolesnika nezdravstvenih volontera koji završe tečaj. Ova je udruga osnovana na inicijativu prof. dr. Anice Jušić 20. rujna 1999. godine (evo već gotovo 12 godina) i danas djeluje. Volonteri se izmjenjuju, ali traju zahvaljujući entuzijazmu.

Vjerujem da ću u jednom od idućih brojeva opisati detaljno rad nas volontera, odnosno pojedinih članova stručnog tima, kao i nezdravstvenih volontera. I želim vjerovati da ćemo ipak učiniti korak naprijed u poboljšanju kvalitete života naših umirućih bližnjih i da poslije izbora neće svi zaboraviti ovaj problem.

Mislim da to dugujemo sebi samima i generacijama koje dolaze, ali i prof. dr. Anici Jušić jer nas je podsjetila da je i smrt dio života i da treba svakome reći dostojanstveni »zbogom«.

Ispravnim kuhanjem očuva se vrijednost namirnica

Živežne namirnice kuhaju se od pradavnih vremena. Danas ne bismo mogli ni zamisliti da neka jela jedemo prijesna. Svatko cijeni jedan topli obrok dnevno. Ali da li su pri tome sačuvani životno potrebni vitamini i minerali? Ili možda kuhanjem uništavamo hranjive vrijednosti?

Zagrijavanje neka bude što kraće

Priprema namirnica zagrijavanjem zove se pirjanje ili parenje. Taj proces ima prednosti i nedostataka. Na taj način namirnice postaju lakše za jelo i probavu jer se smekša inače tvrda stanična građa životinjskog i biljnog porijekla, a i tijelo bolje koristi neke sastojke. Stvaraju se tvari mirisa i okusa koje potiču tek i lučenje probavnih sokova. Visoka temperatura ubija bakterije. S druge pak strane zagrijavanjem se manje ili više gube osjetljivi i životno potrebni vitamini i mineralne tvari. To je »manje ili više« u vašim rukama.

Načelno vrijedi: Jela zagrijavate što je moguće kraće vremena, tj. upotrijebite što manje vode ili stavite namirnice u ključajuću vodu. To skraćivanje početnog kuhanja je bitno jer se kod temperature od oko 40 stupnjeva Celzija odlično osjećaju enzimi (određeni organski spojevi) koji razaraju vitamine. U praksi to znači: Kod pirjanja i kuhanja staviti izvor energije na najjači stupanj i kuhati u što manje vode.

Izaberite najprikladniji način kuhanja

Pirjanje je najjednostavniji način i najbolje sačuva sastojke. Jelo se pirja u vlastitom soku uz dodatak

malo masnoće i malo vode. Na temperaturi od oko 100 stupnjeva Celzija pirja se voće, povrće, riba, teletina i perad.

Parenje je priprema jela u pari, tj. u umetku iznad kipuće vode u zatvorenom loncu. Na taj način pripremaju se na temperaturi od oko 100 stupnjeva Celzija povrće, krumpir, riba i mekani dijelovi mesa.

Kuhanje u loncu pod tlakom na 100 do 120 stupnjeva Celzija skraćuje vrijeme pripreme jela. Bezuvjetno se treba pridržavati uputa proizvođača jer se samo optimalnom temperaturom očuvaju vitamini.

Kod svakog kuhanja je bitno da *poklopac dobro prijanja*. Time se bolje očuvaju osjetljivi vitamini. Voda od kuhanja sadrži još mnogo vitamina i mineralnih tvari, pa je upotrijebite za juhu ili umak.

Da bi se uštedjelo na masnoćama za pripremu mesa, ribe i peradi, preporučujemo ove tehnike:

Peče se u masnoći ili u posebnim posudama bez masnoće. Najprije se meso zalijepiti i neće dobiti smeđu boju. Ali posuda se ne smije ni pregrijati jer to oštećuje posebni sloj koji omogućuje pečenje bez masnoća. Najbolja temperatura je kad kapljica vode bačena u posudu šišti i skakuće. Tek tada se stavlja meso ili riba. Da bi meso ostalo sočno i mekano, ne smije se probadati za vrijeme pečenja niti dodavati hladna masnoća.

Roštiljanje bez masnoće: meso, riba ili perad se peče pri temperaturi od oko 350 stupnjeva Celzija.

Pečenje u aluminijskoj ili posebnoj prozirnoj foliji — bitno je dobro zatvoriti foliju da ne izađe sok. Tako se jelo peče ili kuha u vlastitom soku bez dodatne masnoće. Takav način pripreme očuva hranjive vrijednosti.

Mikrovalna pećnica stvara toplinu u namirnici koja se peče. Namirnica se peče bez dodatka masnoće ili vode u posudi od stakla, porculana ili keramike, ali bez metalnih ukrasa. Prednost je u vrlo brzom zagrijavanju.

Osjetljivi sastojci

Ali ni najbolja tehnika kuhanja ne koristi ako su bitni sastojci uništeni još prije kuhanja. Što valja učiniti? Već kod kupovine živežnih namirnica valja voditi računa o kakvoći, uvelo povrće je npr. već izgubilo mnoge vrijedne sastojke. Voće i povrće se kod kuće skladišti po mogućnosti na kraće vrijeme i na hladnom mjestu. Najbolje je čuvati ga u hladnjaku.

I kod pripreme za kuhanje mogu se očuvati vitamini i minerali. Voće, povrće i prumpir peru se u vodi što brže, nikada se ne ostave da se u vodi namaču. Usitnjavaju se neposredno prije potrošnje. Do tada sva pripremljena jela treba držati u hladnjaku, i salatu i sokove!

Pripremljeno jelo treba odmah servirati. Ako to nije moguće, treba ga ohladiti, a nikako držati duže vremena na toplom mjestu jer se tako uništavaju vitamini

(dr. R.W.)

Cvjetni pelud pomlađuje tijelo

Na Kavkazu, u zemlji stogodišnjaka, stručnjaci za starenje dokazali su nakon dugogodišnjih proučavanja da cvjetni pelud pomlađuje ljude. A pčele se hrane peludom.

Moskovski profesori Čičin i Jojrić napisali su u svom izvještaju: Vitaminima i bjelančevinama bogata pelud pokreće mijenu tvari u čitavom tijelu i poboljšava tjelesno i duševno

stanje starijih osoba. Pod djelovanjem peluda mlohava koža postaje opet gipka. Cvjetni pelud sadrži i mnogo rutina, tvari slične vitaminima, koja poboljšava rad srca i krvotoka. (dr. B. J.)

Izlet u Dolinu Neretve

Dubrovačka Podružnica Sindikata umirovljenika Hrvatske organizirala je o Uskrsu i realizirala jednodnevni izlet u Dolinu Neretve.

Program izleta bio je i sadržajan i zanimljiv.

Prvo smo u Pločama posjetili novoizgrađenu crkvu Kraljice neba i zemlje i crkveni muzej, gdje nas je župnik don **Petar Mikić** informirao o crkvi i njejoj gradnji, planiranoj izgradnji gradskog trga ispred crkve, kao i o tome da se do izgradnje ove crkve (više od 20 g.) misa služila u ruševnoj radničkoj baraci.

Nakon Ploča u Metkoviću smo posjetili jako zanimljivu i brojem preparata bogatu Ornitološku zbirku, gdje nas je voditeljica zbirke gospođa **Ivana Baća** informirala da je ova zbirka treća u Europi i da sadrži ptičje preparate iz Delte Neretve od njenog

ušća u more pa do iznad Čapljine, kao i o važnosti očuvanja ptičjih vrsta za život čovjeka te da će se zbirka iz sadašnjeg skućenog i neadekvatnog prostora, koji onemogućuje izložiti cjelokupni sadržaj, uskoro preseliti u adekvatniji prostor.

Nakon toga smo u Vidu posjetili spomenik Domagojeva lađa i Arheološki muzej Narona, čije značenje nadaleko prelazi granice Lijepe Naše. Podignut je na samom nalazištu — Augusteumu, tj. hramu izgrađenom u čast cara Augusta, i sadrži petnaest statua carske obitelji (u nadprirodnoj veličini), te veliki broj raznovrsnih predmeta iz rimskog doba, a po statuama je, izvan Rima, jedinstven u svijetu.

Poslije Arheološkog muzeja slijedila je ugodna i zanimljiva vožnja

neretvanskim lađama na rijeci Norin (uz okusni sir, pršut i vino), a potom je također u Vidu slijedio objed, a nakon objeda pjesma i veselje, kada nam se pridružio metkovski gradonačelnik gospodin **Stipe Gabrić Jambo** (koji se i pripomogao za ovaj izlet).

Obogaćeni novim saznanjima i lijepim dojmovima vratili smo se kući zadovoljni i ujedno odlučni da u jesen ponovno organiziramo isti izlet.

Zoran Kormoran

Grad Bjelovar sufinancira boravak umirovljenika na moru

Članovi Sindikata umirovljenika Hrvatske, Podružnice Bjelovar tijekom 2011. godine dobili su u Dječjem odmaralištu u Novom Vinodolskom, koje je u vlasništvu Grada Bjelovara, tri termina u razdoblju od lipnja do kraja kolovoza za boravak i rekreaciju.

Hvale je vrijedno da Grad Bjelovar ulaže svake godine znatna sredstva kako bi boravak svim korisnicima Dječjeg odmarališta učinio ugodnim i svrhovitim. Mnogim pripadnicima takozvane »treće životne dobi« to je jedina mogućnost boravka na moru u obiteljskoj atmosferi koji iz godine u godinu stvara osoblje Dječjeg odmarališta u Novom Vinodolskom.

Boravak je moguć pod iznimno povoljnim financijskim uvjetima jer korisnici podmiruju samo troškove struje, vode i plina, a ostalo sufinancira Grad Bjelovar.

Iako su tri objekta s osam soba i devedeset i jednim krevetom u sklopu Dječjeg odmarališta, prije svega namijenjena djeci, to je i raj za umirovljenike. Vjerujemo da će i u budućnosti Grad Bjelovar ostati socijalno senzibiliziran i potpomagati kako odgojno-obrazovne ustanove, tako i sve udruge, bilo kojeg programa rada, da ostvaruju svoje ciljeve i zadatke na dobrobit svih građana Bjelovara i šire sredine.

Izložba članica i članova SUH-a Medulin u Premanturi

Od prvog do desetog kolovoza o.g. otvorena je izložba aktivnih članica i članova koji su svojim radovima ukrali veliku salu stare škole u Premanturi, naglašavajući time šire značenje nas Sindikata umirovljenika.

Ovom smo izložbom obilježili 12-u obljetnicu osnivanja SUH-a u Medulinu kroz koje smo vrijeme postigli uspjehe koje ne zaboravljamo, dosta toga zahvaljujući našoj Općini Medulin, koja nam je omogućila i ovaj događaj u Premanturi.

U mirovini, kažu, imaš vremena za neke snove koje u životu nisi ostvario, a ostaju kao dio tebe do duboke starosti podsjećaju te na želje koje nismo ostvarili, pa smatramo da je i ova izložba rezultat nečeg takvog. Preljepje slike izložene na zidovima škole, prekrasni ručni radovi pleteni i kačkani kompletirani s izložbenim radovima keramičke radionice u našem kraju, bili su osvježanje ovih dana. Ovo malo carstvo vrijedno truda skupilo je sve zaljubljenike u ručne radove koje su napravile naše majke, bake čak i prabake.

Osvježanje je bilo u dobrim kolačima koje su ispekale članice za posjetitelje izložbe, tako da druženju nije bilo kraja.

Izložba je nazvana »ZLATNA NIT« — a vodilo nas je staro načelo »MOGU AKO HOĆU«.

*Vera Vidmar,
predsjednica Podružnice SUH-a Medulin*

U Slavonskom Brodu održana rasprava o rastu mirovina prema rastu plaća

Županijsko povjerenstvo SUH-a za slavonsko-brodsko područje, sukladno odluci 6. sjednice Glavnog odbora SUH-a, organiziralo je 24. ožujka 2011. godine tribinu na temu »Aktualni problemi umirovljenika danas i položaj Sindikata umirovljenika«. Pred brojnim članstvom iz 14 podružnica SUH-a Brodsko-posavske županije predavanje je održao predsjednik **Stjepan Krajačić**.

Prosječna hrvatska mirovina je u 2010. godini iznosila 2162 kune, a na

području Brodsko-posavske županije je niža za 11 posto i iznosila je samo 1921 kunu. Zato Sindikat umirovljenika Hrvatske traži da se zbog visokih životnih troškova odmrznu mirovine (da rastu sukladno plaćama) te da se reformira mirovinski sustav, jer se mirovine pretvaraju u socijalnu pomoć.

Jasenska Rem, predsjednica Županijskog povjerenstva i Podružnice Slavonski Brod je kazala da Brod ima 14 tisuća umirovljenika od kojih 1700

prima mirovinu nižu od 1000 kuna. Na poticaj SUH-ove podružnice Grad Brod je najavio kako će pomoći ovoj skupini umirovljenika i u proračunu je za njih planirao 300 tisuća kuna.

Iz SUH-ove Podružnice Dugo Selo Posjet Općoj bolnici Vukovar

U organizaciji Sindikata umirovljenika Podružnice Dugo Selo organiziran je dvodnevni izlet. Sadržaj izleta bio je obilazak Muzeja Opće bolnice Vukovar gdje su prikazani uvjeti i strahote Domovinskog rata i agresija na Vukovar, tj. na bolnicu pod kakvim je uvjetima medicinsko osoblje zbrinjavalo ranjenike.

Poslije posjeta Općoj bolnici, posjetili smo središnji križ koji je podignut u čast kao simbol hrvatskim braniteljima i svim poginulima za slobodnu nezavisnu Hrvatsku.

Iza toga je slijedio odlazak na Spomen-područje Ovčara gdje su mučke ubijeni ranjenici koji su ležali u Općoj bolnici Vukovar.

Obilazak hangara u kojemu se slike i imena prikazuju specijalnim efektima bio je vrlo dojmljiv.

Poslije, po vrućini koja nas je pratila, svratili smo u restoran u Osijeku gdje nam je organiziran ručak od strane Sindikata umirovljenika Osijek.

Poslije tog nadasve dosta napornog obilaska koji će nam ostati u dubokom sjećanju završili smo taj dan u Bizovačkim toplicama na osvježenju do drugog dana.

Vratili smo se negdje u kasnim večernjim satima u svoje Dugo Selo pomalo umorni, ali puni dojмова.

Josip Sahor, predsjednik Podružnice

BALADA O ŽIVOTU

O ŽIVOTU SE SVEGA PODOSTA REKLO
O SVAKOJ NJEGOVOJ POJEDINOJ FAZI
SVE ŠTO JE U NJEMU ODAVNO PROTEKLO
PA I ONO ŠTO JE JOŠ UVIJEK NA SNAZI

MEDUTIM JE LI SVE BAŠ TAKO
PO MENI NE BI SE MOGLO REĆI
O NEČEMU SE NE VODI RAČUNA JAKO
I AKO ĆE U SVAKOM ŽIVOTU PROTEĆI

LJUBAV JE OBIČNO NAJČEŠĆA TEMA
I PJESNICI O NJOJ STRASNO PIŠU
KAKVIH SVE JADA S NJOM NEMA
ČESTO SE ZBOG NJE I SUZE BRIŠU

VRIJEME TUGE VESELJA I RADOSTI
NAĐE SE SKORO U SVAKOM STIHU
O SREDNJOJ DOBI I RANOJ MLADOSTI
PJEVA SE ČESTO UZ GLAZBU TIHU

JEDINO VRIJEME STAROST POZNA
RIJETKA JE TEMA SVAKOG POETE
TO DOBA SLABO SE INAČE POZNA
JER JE PREPUNO SAMOĆE I SJETE

O TOME DIJELU NAŠEG ŽIVOTA
PUNO BI VIŠE TREBALO REĆI
NAJVAŽNIJA TAD JE SVAKOM DOBROTA
NJEŽNE RIJEČI I PRIČA O SREĆI

STOGA NEKA POETA SVAKI
NAJLJEPŠE STIHOVE SROČI
DA SVAKOM DJEDU I SVAKOJ BAKI
OD RADOSTI I TOPLINE ZABLİSTAJU OČI...

ZA SUH SROČIO TOMISLAV DREZGA

Predizborni sporazum Kukuriku koalicije — opasan za radnike i umirovljenike

Reagiranj e Sindikata umirovljenika Hrvatske

Sindikata umirovljenika Hrvatske (SUH) izražava zabrinutost glede liste od 22 prioritetne mjere koje namjerava uvesti Kukuriku koalicija, kad i ako dođe na vlast, i to osobito u dijelu koji se odnosi na mirovinski i socijalni sustav. Uz najnoviji koalicijski predizborni sporazum, kojim je navodno dogovoren samo zajednički izlazak na izbore, objavljen je i popis prioriteta mjera koje će Kukuriku koalicija poduzeti po dolasku na vlast.

Sindikata umirovljenika s nevjericom saznaje da su članice koalicije, i nakon najnovijih podataka o slomu postojećeg modela mirovinske štednje u drugom stupu u svim zemljama Srednje i Istočne Europe, ostale pri svojoj neshvatljivoj ideji — ne samo o postupnom povećanju doprinosa za 2. stup — već to misle činiti na račun smanjivanja doprinosa za 1. stup! Takve hazardske, tvrdoglave, neoliberalne poteze najavljuje koalicija koja deklarira socijaldemokratski program te u kojoj je i — Hrvatska stranka umirovljenika!

Podsjećamo da se model kapitalizirane mirovinske štednje Svjetske banke, koji je 90-ih godina nametnula ta međunarodna financijska institucija svim bivšim socijalističkim zemljama, pokazao neuspješnim. Prema podacima Europske komisije, kratkoročno gledano, riječ je o rizičnijem načinu štednje za mirovinu, jer su samo 2008. privatni fondovi izgubili vrijednost za 20% i vrlo se sporo oporavljaju, jednako kao i hrvatski, koji su u potpunosti u rukama bankarskog sektora. HANFA/Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, k tome, neprekidno upozorava na previsoke troškove privatnog mirovinskog sustava — fondovi su od osnutka zaradili samo 5 milijardi kuna, a u isto vrijeme trošak sustava bio je 3,4 milijarde!

Međutim, politička elita, neovisno bila na vlasti ili u oporbi, najpametnija je i sve zna najbolje, pa joj ne trebaju niti stvarni

podaci o raspadu drugog stupa mirovinskog sustava u svim zemljama koje su prihvatile model Svjetske banke — model obvezatne štednje, u kojemu doprinose plaćaju isključivo zaposleni, bez stvarne odgovornosti države za nadzor nad ulaganjima, s visokim menadžerskim troškovima, te s tragično niskim mirovinama iz drugog stupa. Zar Kukuriku stratezi ne znaju da su u Šest od osam novih EU zemalja vlade izvršile dubinske, mahom privremene, rezove u mirovinskim sustavima. U Latviji je izdvajanje za drugi stup 2010. godine smanjeno na samo 2%, a Estonija je iste godine cijeli drugi stup vratila u prvi stup štednje. Češka upravo donosi zakon kojim će drugi stup postati dobrovoljan, te se očekuje da će obuhvat pasti na oko 30% zaposlenih, pa će samo prvi stup ostati dominantan. Poljska je lani smanjila izdvajanje u drugi stup sa 7.3% na 2.3% i vode se rasprave o prijelazu na dobrovoljni model. Slovačka je uvela dobrovoljan drugi stup i mogućnost prijenosa uštede i zarade u prvi stup. Mađarska je ukinula drugi stup i sve prenijela u prvi. Rumunjska izdvaja samo 2% (iako zakon propisuje više). Bugarska bilježi visoke gubitke u privatnim fondovima. U Litvi je dobrovoljan i pokriva samo oko 50–60% zaposlenih. Malta, EU članica, te skorašnje zemlje kandidatkinje poput Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine, godinama odbijaju uvođenje takvog drugog stupa smatrajući da njihove ekonomije za to nisu spremne, te da bi to štetilo umirovljenicima. Slovenija je svojedobno odbila model Svjetske banke, te uvela kapitaliziranu mirovinsku štednju sličnu modelu u zapadnoeuropskim zemljama, gdje drugi stup predstavlja dodatni mirovinski plan koji se temelji i regulira kolektivnim ugovorima sindikata i poslodavaca, te svi oni su-

djeluju i u nadzoru upravljanja njihovim mirovinskim štednjama.

Drugi stup mirovinske štednje ne treba ukinuti, ali se model Svjetske banke, nametnut svim bivšim socijalističkim zemljama, mora promijeniti. Zbog toga je većina tih zemalja uvela privremene mjere suspendiranja ili restrikcija, te pojačanu odgovornost i nadzor države, jer su se financijske institucije previše razigrale u korist vlastitog snaženja.

U svakom slučaju, sve članice Europske unije vrlo jasno i neupitno priznaju da je načelo solidarnosti između generacija, kao i načelo nacionalne razine solidarnosti, ključni element u pristupu reformama. Prvi mirovinski stup nitko ne dovodi u pitanje, a svako umanjivanje i rušenje tog zajedničkog okvira za dostojanstveno preživljavanje sadašnjih i budućih umirovljenika krajnje je rizično i neozbiljno.

S druge strane, Kukuriku političari nisu odgovorili hoće li nakon tri godine odmrznuti ionako, čak i od Svjetske banke priznate za vrlo niske, mirovine hrvatskih umirovljenika; hoće li omogućiti da se tzv. dodaci ugrade u osnovicu mirovine i postanu oporeziva kategorija; hoće li izdvojiti tzv. posebne i povlaštene mirovine iz mirovina stečenih radom ili će i dalje, poput svih poletaraca, udariti po onome koji je najslabiji — radniku i umirovljeniku. Ali siromašna staračka seoska domaćinstva potezom pera će preseliti u socijalni (da li i mirovinski?) sustav.

Na taj se način sigurno neće otvoriti toliko potrebna nova radna mjesta, potaknuti gospodarski oporavak Hrvatske, a niti pridobiti hrvatske građane da im daju svoj glas povjerenja.

Stjepan Krajačić

Plaćanje članarine SUH-a — trajnim nalogom

Usredišnjoj službi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u Zagrebu potpisan je 20. srpnja 2011. Ugovor o međusobnim odnosima u vezi s obustavom članarine SUH-a iz mirovine. Ugovor su potpisali u ime SUH-a (Sindikata umirovljenika Hrvatske) predsjednik mr. sc. Stjepan Krajačić te u ime HZMO-a (Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje) ravnatelj Mile Rukavina. Potpisivanju su nazočili i predsjednik Upravnog vijeća HZMO-a mr. sc. Niko Raič, glavna tajnica SUH-a Zlata Toplak i Ružica Lacko te Lidija Sokol, pomoćnica ravnatelja Zavoda za eko-

nomske poslove i Milimir Kosović, predsjednik Ureda ravnatelja.

Na temelju potpisanog Ugovora Zavod neće naplaćivati uslugu provedbe administrativne zabrane radi naplate članarine članovima SUH-a, jer svojim djelovanjem promiču potrebe umirovljenika i zalažu se za bolje ostvarivanje materijalnog i socijalnog položaja u društvu za sadašnje i buduće umirovljenike.

Zavod će obavljati uslugu provedbe trajnog naloga odnosno administrativne zabrane na mirovinskim primanjima bez naknade za umirovljeničke udruge i umirovljeničke sindikate radi naplate

članarine njihovim članovima te za Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje radi naplate premije dopunskog zdravstvenog osiguranja. »Svjestan sam da je riječ o velikom projektu i drago mi je da ste upravo Vi prvi s kojima potpisujemo ovakav ugovor, jer je Zavod sada stasao u ustanovu koja, i s tehničkog i s tehnološkog aspekta, može obavljati najsloženije poslove i realizirati najsloženije projekte«, rekao je u svom kratkom obraćanju nazočnima M. Rukavina.

Možda upravo ovakav način suradnje zaživi kao model za budućnost i u drugim umirovljeničkim udrugama i sindikatima.

100 kuna svakom umirovljeniku? Može!

Reagiranjje Sindikata umirovljenika Hrvatske

Sindikat umirovljenika Hrvatske (SUH) pozdravlja što je na uporno inzistiranje umirovljeničkih udruga Vlada izradila Prijedlog izmjena Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, čime će se konačno ispraviti nepravda prema približno 1.200 umirovljenica koje su otišle u mirovinu kao osiguranice II. stupa, te ostvarile mirovine niže i do 1100 kuna od onih koje bi imale da su ostale samo u I. mirovinskom stupu. Osobito je dobro što će prilikom odlaska u mirovinu biti omogućen prijelaz u I. stup svim građanima koji su u trenutku »dobrovoljnog« ulaska u II. stup 2002. godine imali između 40 i 50 godina, odnosno o oko 95 tisuća zaposlenih.

Sindikat umirovljenika Hrvatske posebno pozdravlja što je time djelomično ispravljena diskriminacija žena u mirovini, barem u dijelu koji »proizvodi« II. stup svojim rodno različitim anuitetima. SUH stoga izražava zadovoljstvo što je 1. ožujka ove godine Europski sud pravde zabranio različite anuitete za žene i muškarce, i to s početkom primjene od 1. 1.

2013. Do tada će se s takvom odlukom morati uskladiti i hrvatska legislativa, pa je šteta što to nije odmah učinjeno najnovijim izmjenama zakona.

Sindikat umirovljenika Hrvatske pozdravlja i što je konačno prihvaćen zahtjev SUH-a da dodaci na mirovine tzv. novih umirovljenika za oko 300.000 korisnika budu sastavnim dijelom mirovina, čime će se ojačati socijalna i psihološka sigurnost tog dijela umirovljeničke populacije. Time će se omogućiti i redovito opozivanje tog dijela mirovina, što je logična posljedica priznavanja dodatka.

Međutim, SUH s velikim razočarenjem uočava da je Vlada pokazala nedostatak socijalne odgovornosti odbijanjem da odmah odmrzne mirovine, iako joj je poznato da je udio bruto mirovina u bruto plaćama prema metodologiji EU — pao na samo 27.8 posto (a ne na 40%, kako to prikazuju službene hrvatske statistike). Nakon dvije godine odgode zakonskog usklađivanja mirovina mirovine su realno pale

ispod granica rizika od siromaštva, gdje je potonulo oko 80 posto umirovljenika, što ne iznenađuje kad se zna da ih upravo toliko ima prosječnu mirovinu od 1.600 kuna! SUH stoga i dalje traži da se ukine Zakon o odgodi usklađivanja, te da se mirovine usklade i za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca ove godine.

Međutim, iako ne odustaje od tog zahtjeva, Sindikat umirovljenika Hrvatske prihvaća prijedlog da se svim umirovljenicima isplati jednokratna pomoć od 100 kuna (ili u dvije vrijednosne kategorije), prihvaćajući je kao akontaciju za usklađivanje u ovoj godini, a ne kao obeštećenje za neusklađivanje. Iako se spomenuta isplata već unaprijed politizira, SUH drži da sa sindikalnog gledišta treba podržati svaku pomoć osiromašenoj umirovljeničkoj populaciji.

Stjepan Krajačić, predsjednik SUH-a

IZ NAŠIH PODRUŽNICA

Članovi Podružnice na kratko su zaboravili sve nevolje koje prate život umirovljenika

Podružnica Sindikata umirovljenika Hrvatske Krapina imala je tijekom mjeseca srpnja i kolovoza ove godine dvije vrlo zapažene i od svog članstva, vrlo dobro prihvaćene aktivnosti. Od 1. do 8. 7. 2011. godine ljetovanje na otoku Pagu u mjestu Povljana priuštilo si je 55 članova, jer je vodstvo Podružnice uspjelo dogovoriti vrlo povoljnu cijenu i na 10 rata. Vodstvo Podružnice je također 28. kolovoza 2011. godine vrlo dobro isplaniralo i organiziralo sadržajno bogati izlet u Ludbreg, Varaždin, Slakovec i Ivanec s 54 sudionika. Krenulo se iz Krapine u rano jutro »naoružani« s malo domaće žestice, vinom i harmonikašem, koji je također član naše Podružnice, tako da smo veseli i raspjevani stigli u Ludbreg, na prvu jutarnju misu. Nakon mise i razgledavanja centra svijeta krenuli smo u mjesto Slakovec (u blizini Čakovca)

k našem dobavljaču piletine g. Zdravku Žugecu, koji nas je pozvao na jedan divan domjenak. Tu smo bili vrlo dobro dočekani i primljeni, jelo se i pilo, pjevalo pa čak i zaplesalo. Zatim smo krenuli u Varaždin, gdje se održavao zadnji dan nadaleko poznatog Špancirfesta, kako bismo i mi bar malo uživali u ljepoti ove nadaleko poznate varaždinske priredbe. Dio članstva, mahom koji dosad nisu bili, posjetili su i Varaždinsko groblje. Oko 15 sati pošli smo autobusom u manje mjesto Horvatsko (nedaleko od Ivanca) u hotel Orion gdje nas je čekao ručak s pićem i dobrom glazbom. Plesalo se, pjevalo i pilo sve do tvrde kmice. Bilo je to također i prilika da se podublje porazgovaraju nekad stari radni kolege i prijatelji te obnove sjećanja na davno prošle lijepe dane. Uistinu smo bar na kratko zaboravili na sve one nevolje koje nas duže vrijeme

prate i krasi nam inače miran umirovljenički život.

S velikom radošću moramo istaknuti da je cijelo vrijeme s nama bio i naš predsjednik **Dragutin Jugec**, iako na kolicima, koji se oporavlja od operacije i dugotrajnog liječenja.